

staa, at de ministerielle Medlemmer, som f. Ex. det ærede Medlem for Maribo Amts 1ste Valgfreds, kunde stille sig noget anderledes til denne Sag. Det er, fordi det ærede Medlem endnu — jeg haaber ikke, at han skal vedblive at være det — er altfor urimelig ministeriel; thi fra Ministerens Standpunkt kan man godt forstaa, at selv om der, saaledes som det efter min Formening er, er afgjørende finanspolitiske Grunde, der tale mod denne Fremgangsmaade, er der dog almenpolitiske Grunde, der gjøre den i høi Grad tiltalende for Ministeren. Enhver kan forstaa, at den Regjering, der paa Forhaand har 8 Mill. i Haanden, inden den kommer til at forhandle med os om de paa-gjældende Reforme, derved kommer til at indtage en rigtig god Stilling lige overfor os; thi saa er Følgesvinget stillet saaledes, at vi have Valget imellem enten at tage Reformerne, som vi kunne faae dem for disse Penge, eller ogsaa at lade Pengene ligge og raadne i Statskassen, og det er jo klart, at det er en meget ubehagelig Stilling at være i for dette Thing. Det kan grumme let føre til, at vi sige: det er dog for galt, at disse Penge skulle ligge til ingen Nytte i Statskassen, og at vi saa foretrække nogen Anvendelse for dem, selv om det ikke er den, vi anse for den rigtige. Derfor er det lige saa indlysende, at den Wei, at faae Pengene først og Reformerne bagefter, er en god Wei for Regjeringen, som det er indlysende, at det er en slet Wei for Thinget. Nei i Virkeligheden er der ikke for Finansforvaltningen noget andet Princip end det, der ogsaa gjælder for den private Mand's Finansier. Men ligesom Enhver vil forstaa, at den, der har sine Penge anbragte i en produktiv og blomstrende Forretning og pludselig tager dem ud af denne Forretning for at sætte dem ind i en Bank til nogle saa Procent, fordi han er kommen i Tanker om, at han mulig engang i Fremtiden vil faae Anvendelse for disse Penge paa anden Maade, end han nu har — ligesom enhver forstandig Mand vil sige, at det er en høist bedrøvelig Fremgangsmaade, saaledes vil jo ganske det Samme gjælde om den Fremgangsmaade, vi vilde benytte, dersom vi fulgte Finansministeren. Forholdet er ganske det samme: vi have vore Penge, Statskassens, staaende ude i Befolkningen, i produktive Forretninger, og disse Penge skulle vi nu i en Sum af 8 Mill. føre ind i Statskassen, for at de derfra kunne blive satte ind i Nationalbanken til et Par Procent og det i den Hensigt, at vi engang i Fremtiden blive enige paa Noget, som der kan være nærmere eller fjærnere Udsigt til, at vi kunne blive

enige om, men som der for Diebliffet slet ikke foreligger noget Positivt om, som man kan holde sig til. Jeg tror, at det vilde være den forfærdigste Fremgangsmaade, vi overhovedet kunne indlade os paa. Naar den høitærede Finansminister i Gaar med megen Ulvor bebrejdede mig, at jeg underkjendte vor moralske Opgave, Lovgivningsmagtens Forpligtelse til at sørge for Borgernes Sædelighed, har den høitærede Finansminister gjort mig nogen Uret. Jeg sagde ikke disse Ord i et saa vidt Omfang, som den høitærede Minister har forstaaet dem. Jeg talte ikke om Lovgivningsmagtens Opgave overhovedet lige overfor Moralen i Samfundet, thi det er et Spørgsmaal, som der er meget forskellige Meninger om. Jeg skal dog ikke undlade at sige, at jeg mener, at Staten gjør bedst i at være varsom paa dette Punkt og overlade Moralalen i videst mulige Omfang til Borgerne selv, thi jeg tror, at der i de allerfleste Tilfælde kun kommer Lidt ud af en saadan Lovgivningsmoralisering. Statsmoral, ligesom Statsreligion er det sjælden meget beverndt med, men jeg indrømmer, at det er et Spørgsmaal, hvorefter der kan være forskellige Meninger. Andre gjøre det Modsatte gjældende, men det har jeg slet ikke ønsket at faae under Diskussion i denne Sammenhæng. Nei, det, jeg sagde, var kun det, at Stattelovgivningen slet ikke vedkommer Moralalen i Landet. En Finansminister har slet ikke den Opgave ved sine Stattelove at paavirke Moralalen i Landet. Det ligger fjernt fra hans Opgave, om der saa paa anden Maade eller ad andre Veie skal gjøres Noget i denne Retning, skal jeg lade staa ganske hen. Jeg for mit Vedkommende mener, at der skal gjøres saa Lidt som muligt paa dette Punkt. Jeg mener, at det vil være spildt Ueffelighed, og jeg tror navnlig, at det vil være meget lidet hensigtsmæssigt, om vi her i den Lovgivende Forsamling, hver Gang der kom en Modstemning paa et eller andet Punkt her i Landet, fløi op og indrettede Lovgivningen derefter. Vi faae somme Tider en Sædelighedsrapport og til andre Tider en Hedrue-lighedsrapport; det er Noget, som holder sig en Tid, og som gaar over til en anden Tid, men at træffe Lovgivningsforanstaltninger med Hensyn til saadanne oppufede Stemninger, som meget hurtig forsvinde igjen, tror jeg vilde være en ganske urigtig Anvendelse af Lovgivningsmagtens Virksomhed. Naar jeg overfor det ærede Medlem for Maribo Amts 1ste Valgfreds har udtalt mig i bestemt Modsetning til hans Opsættelse af, hvad der er Stattelovgivningens normale Rettesnor, er det mig hjært paa et andet Punkt at kunne erklære mig for hans Me-